

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Deres ref: 14/5053

Vår ref. 15/767.7

Dato: 130115

Hørings svar på forslag til endringer i privatskoleloven.

Skolenes landsforbund stiller seg avvisende til departementets forslag om å endre privatskoleloven, eller friskoleloven som departementet i sitt høringsutkast foreslår å kalle den nye loven. Selv om det i høringsutkastet ser ut til at regjeringen ønsker å nærme seg sentrum av norsk politikk for derigjennom å få til et bredt forlik, så mener Skolenes landsforbund at dette er et eksperiment som åpner for et frislipp av private interessenter i norsk skole.

Selv om forbundet i høringen støtter departementet i enkeltelement, så er vårt primære standpunkt at dagens privatskolelov er tilfredsstillende, og vi ønsker ikke noen utvidelse av adgangen til å etablere flere privatskoler, uansett om det er basert på livssyn, pedagogikk, profil eller andre grunner.

Regjeringen ønsker "å lage en ny friskolelov som kan samle bred støtte og stå seg over tid". Det er et godt mål, men grunnlaget for en slik samling blir dårligere med så store svakheter i forslagene og høringsnotatet. Skolenes landsforbund ber derfor om at proposisjonen blir et vesentlig bredere og grundigere dokument enn høringsnotatet. Det må for eksempel være en selvfølge at utviklingen i Sverige og problemene med omgørelser av privatskoleloven i Norge beskrives på en god måte, samtidig som en god analyse av mål, mekanismer og virkemidler, og fordeler og ulemper ved ulike endringer, er enda viktigere.

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no

Beslutningsgrunnlaget i høringsnotatet er ikke tillitvekkende. Nok en gang kommer et beslutningsgrunnlag om grunn- og videregående skole i Norge fra en borgerlig regjering som konsekvent unnlater å ta opp de grunnleggende innvendinger nærmeste hele skole-Norge har mot å tillate markedskrefter i undervisning av barn og unge. Problemer som segregering etter dyktighet, etnisitet, religion eller kjønn er ikke nevnt. Det finnes ingen refleksjon over hvordan for eksempel reklame og valgfrihet kan påvirke sammensetning og resultater. Heller ikke regjeringens mål med forslaget, økt mangfold og læring mellom skoler, er nærmere beskrevet, grunnlagt og analysert.

Regjeringen skriver at dens overordnede mål med lovendringen er å *øke mangfoldet av private skoler*. Det ønskes *økt innovasjon*, spesielt innen private *yrkesfagskoler* og såkalte *profilskoler* innen realfag, idrett, språk, kunst, kultur, og eventuelt alternativ pedagogikk. Denne oppramsingen tyder ikke på at det skal legges opp til noen særlig restriktiv praksis overfor private interesser. Det må vel snarere betegnes som et frislipp for private, med departementets godkjenning som eneste reelle begrensning. De store visjonene regjeringen har for private skoler kunne med fordel vært testet ut i den offentlige skolen – i samarbeid med skoleforskere og lærerorganisasjonene.

I høringsnotatets kap.2 mener Skolenes landsforbund at den foreslåtte navneendringen på loven er ideologisk betinget, selv om det etter departementets syn vil rydde opp i begreper rundt private grunnskoler som ikke mottar statsstøtte og friskoler med godkjent rett til statstilskudd. Skolenes landsforbund mener at dagens navn på loven er dekkende for lovens innhold. Hvis man ønsker å rydde opp i formuleringene, så kan man kalle det for privat skole med statstilskudd og privat skole uten statstilskudd. Dette vil da implisitt dekke de krav til læreplaner etc. som skal dekkes opp etter Privatskolelova og Opplæringslova.

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no

I høringsnotatets Kap. 3 om godkjenningsordningen vil Skolenes landsforbund ikke støtte en utvidelse av dagens grunnlag for godkjenning.

I høringsutkastet er det forslag om nytt grunnlag for videregående opplæring i yrkesfag, men Skolenes landsforbund vil sterkt advare mot dette og anbefaler heller at det settes i gang en kampanje for å rekruttere ungdom til å velge yrkesfaglige linjer, på lik linje med realfagsatsingen som man har hatt de siste årene.

Norge vil trenge dyktige fagarbeidere i fremtiden og mangelen er allerede prekær i enkelte fag og da er det vanskelig å se at man skal bruke midlene på private skoler i stedet for å styrke den offentlige skoler. Vi kan ikke se at flere private aktører i skolemarkedet skal løse de utfordringene som finnes i dagens fag- og yrkesopplæring. Opprettelsen av private yrkesfagskoler vil gå på bekostning av det offentlige tilbudet. Skolenes landsforbund mener at det vil oppstå skjevheter i hvilke fag og yrkesretninger som vil bli prioritert, hvis enkelte fag skal få adgang til å starte opp med private skoler.

Det er også i samme kapittel forslag om et nytt grunnlag basert på profilskoler. Dette mener Skolenes landsforbund vil bidra til å opprette eliteskoler og vi mener at den norske fellesskolen står seg best ved at norske elever går i den samme skolen, basert på det prinsippet for opplæring som vektlegger at: «*Fellesskolen skal byggje på og sikre det mangfaldet i bakgrunn og føresetnader som elevane har.*» Fellesskolen sikrer et mangfold blant elevene gjennom å gi dem mulighet til å møte andre med annen sosial og kulturell bakgrunn. Et slikt mangfold er et viktig bidrag for å utvikle den sosiale og kulturelle kompetansen som er nødvendig å ha i dagens demokratiske samfunn.

Som kjent har den norske og nordiske modellen i flere tiår gitt gode resultater både for fordeling, effektivitet og likestilling. Fellesskolen er et av de viktigste elementene i den norske modellen. En god, felles skole bidrar til et samfunn preget av tillit, i tillegg til at den sikrer spredning av kompetanse også til svakere grupper. Et samfunn med økende forskjeller og segregering blir mer ustabil og kostbart for alle, også ressurssterke.

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no

Et utslag av dette vil vi se i kapitel 8 om Toppidrettsgymnas, hvor det åpnes for at man skal godkjenne toppidrettsungdomsskoler hvor godkjenningen er basert på profilskole.

Departementet etterspør i samme kapitel om opplæringstilbud *spesielt organisert for voksne* bør være et godkjenningsgrunnlag og her mener Skolenes landsforbund at dagens ordning er tilfredsstillende og at det ikke er noen grunn til utvidelse.

I spørsmålet om *frittstående skoler skal gis adgang til å tilby Vg3 for elever som ikke får læreplass?* mener Skolenes landsforbund at dette må ligge under den offentlige skolen og at det ikke gis adgang til utvidelse. Av dette følger det også at private aktører ikke bør ha anledning til å tilby VG3 i skole. Dette tilbudet er en løsning for de elever som ikke får lærlingplass og vi mener det er uheldig dersom VG3 i skole blir en ren forretningsmodell for private aktører, slik som det legges til rette for i høringen. Det vil ikke bli flere læreplasser av at VG3 i skole tilbys ved privatskolene, og inntil VG3 består av et to-årig tilbud i skole med utstrakt praksis vil dette være et dårligere kvalitativt tilbud. Videre vil ikke alternative gjennomføringsmodeller være noe argument for å utvide adgangen til privatskoler.

I Kap 4. som omhandler krav til innhold og vurdering foreslår departementet at dagens § 2.3 i privatskoleloven videreføres og dette støttes av Skolenes landsforbund.

Innføring av et 11. år i IB utdanningen i tråd med IBOs modell er i utgangspunktet fornuftig, og at offentlige tilskudd til innføringen ikke skal medføre trekk for hjemkommunen støttes av forbundet.

I Kap 5 Kompetansekrav for undervisningspersonalet støtter Skolenes landsforbund departementets forslag om at undervisningspersonalet i friskoler fremdeles må fylle de samme kompetansekravene som undervisningspersonalet i offentlige skoler, og at unntakene i opplæringslovens regler om midlertidig ansettelse og ansettelse på vilkår fremdeles skal gjelde tilsvarende.

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no

Departementet foreslår å videreføre dagens bestemmelse om godkjenning av alternative kompetansekrav for tilsetning, men med den endring at også andre skoleslag enn skoler godkjent på grunnlag av en anerkjent pedagogisk retning kan få godkjent alternative kompetansekrav dersom dette anses nødvendig sett i lys av skolens læreplanverk. Dette støttes av Skolenes landsforbund.

I kap 6 om inntak av elever støtter Skolenes landsforbund departementets forslag og vi vil på linje med departementet presisere at det skal være et grunnleggende hensyn at private skoler med rett til statstilskudd skal være åpne for alle.

I kap 7 om inntak av voksne er Skolenes landsforbund av den oppfatning at loven ikke bør åpne for at det kan godkjennes frittstående videregående skoler spesielt organisert for voksne med rett til videregående opplæring.

Skolenes landsforbund er av den oppfatning at det fortsatt skal være et fylkeskommunalt ansvar, og at man heller bør sørge for at fylkeskommunene får tilført de midler som trengs for å oppfylle dette.

I kap 8 om Toppidrettsgymnas foreslår departementet at loven fortsatt skal åpne for godkjenning av skoler som legger særskilt til rette for videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett. Skolenes landsforbund har ingen motforestillinger om dette på tross av at vårt primære standpunkt er at dette også kunne vært ivaretatt innenfor den offentlige skolen.

Det vi derimot sterkt vil gå imot er at det åpnes for at det skal kunne godkjennes toppidrettsungdomsskoler basert på et godkjenningsgrunnlag på profilskoler.

I kap 9 om kompletterende undervisning støttes departementets forslag.

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no

I kap 10 så vil Skolenes landsforbund henvise til LOs samfunnsnotat nr.4.

Vi er av den oppfatning at utgangspunktet for kommersielle virksomheter er at de vil tjene penger og selv med utbytteforbudet som regjeringen foreslår, kan det være av interesse for mer "vanlige kapitalister" (som skal ha avkastning på pengene sine) å gå inn i skolevirksomhet. I hvert fall to grunner kan ligge der:

Man håper på at utbytteforbudet skal falle bort etter hvert, og at man da har skaffet seg en god posisjon i et potensielt stort marked. For eksempel kan et svensk skolekonsern sette i gang enkelte skoler i Norge, for å slik komme i posisjon ved en eventuell liberalisering av privatskoleloven.

Man kan *omgå utbytteforbudet*. Dette er i utgangspunktet ulovlig. Det er imidlertid vanskelig å kontrollere, og kan skje på flere måter. Det mest nærliggende er å prise innkjøp av tjenester og lån fra nærstående personer og selskaper høyere enn den vanlige markedsprisen. Aktører kan lønne arbeidsinnsats med tilknytning til eierne "kunstig" høyt. Da blir overskuddet i skolen i praksis overført til de nærstående personene og selskapene. Skolen gir ikke utbytte, men eierne får likevel ut overskudd. Dette kan være vanskelig å oppdage, og det er lettere å hevde hvis man blir tatt at det kan diskuteres hva markedsprisen egentlig er, eller at man har vært uheldig eller er blitt lurt.

Åpnes det opp for flere privatskoler, vil vi kunne få et stort problem med omgåelser og vi må sette inn et kontrollbyråkrati for å bremse det – dvs. penger og ressurser som skulle komme undervisningen og elevene til gode.

Det er ikke sikkert at det trengs så mange privatskoler i et fylke for at de offentlige skolene tilpasser seg og i større grad begynner å se på foreldre som en kundegruppe som skal holdes på og tiltrekkes, heller enn som pårørende til undervisningens formål, elevene.

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no

Skolenes landsforbund støtter alle forslag fra departementet som hindrer utbytte til drivere av privatskoler, men vi ser vanskelig for oss at de som ønsker å tjene stort på dette kan hindres uten et stort kontrollregime. Hovedprinsippet bør være at skolen i utgangspunktet ikke skal drive annen virksomhet enn skole. Som departementet påpeker så vil det i enkelte tilfeller være behov for at skolene skal ha adgang til å drive annen virksomhet i tilknytning til skolevirksomheten.

Skolenes landsforbund ser at det kan være et behov for det og har ingen motforestillinger mot at så skjer, under en forutsetning av at inntekter fra annen virksomhet skal komme elevene til gode, og ikke kan tas ut som utbytte for skoleeier.

Når det gjelder hvilken annen type virksomhet dette kan være så er forbundet av den oppfatning at dette må ha en tilknytning til undervisning- eller elevrelatert arbeid. Dette betyr at utleie av personell, undervisningsmateriell eller lignende ikke skal tillates.

I høringsnotatets punkt 10.5 foreslår departementet at en friskole skal miste godkjenningen dersom skolen tre år på rad har et lavere elevtall enn 30 elever. Dette mener Skolenes landsforbund i utgangspunktet er fornuftig, da en god skolevirksomhet forutsetter et visst minimum av læringsfelleskap, og et visst antall elever er en nødvendig forutsetning for å skape et godt faglig miljø for både elever og lærere. Selv om Skolenes landsforbund mener at dette forslaget er fornuftig, så trengs det en grundigere utredning av konsekvensene av dette forslaget. En nedleggelse av nærskolen kan for noen elever bety lange bussturer til og fra skolen. Elevtallet alene bør ikke være avgjørende, også reisetiden må tillegges vekt.

Forbundet deler også departementets syn på at et elevtall på 10 for utenlandsskoler er hensiktsmessig og bør beholdes som i dag.

I kap.11 om innføring av en karantenebestemmelse så støttes dette fullt ut.

Med hilsen
Skolenes landsforbund

Anne Finborud /s/
forbundsleder

Terje Moen /s/
1.nestleder

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no @SLforbund

skoleneslandsforbund.no

SKOLENES LANDSFORBUND

Postadresse: P.b. 8783 Youngstorget, 0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 20, Inngang Hammersborggt.

Telefon +47 99 35 60 60 Org.nr 970533362

E-post skolenes@skolenes.no [@SLforbund](https://twitter.com/SLforbund)

skoleneslandsforbund.no